

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проект Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України в діяльності Міністерства освіти і науки України, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, що надають освітні послуги будь-якої форми власності, Національної академії наук України, галузевих (національних) академій наук України, а також інших порушень у сфері освіти і науки», внесений народним депутатом України Шпак Л. О. (реєстр. № 15270 від 25.05.2026)

Комітет на засіданні 31 серпня 2026 року (протокол № 272), згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р. О. від 27 травня 2026 року (електронна картка документа (2242002), розглянув проект Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України в діяльності Міністерства освіти і науки України, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, що надають освітні послуги будь-якої форми власності, Національної академії наук України, галузевих (національних) академій наук України, а також інших порушень у сфері освіти і науки», внесений народним депутатом України Шпак Л. О. (реєстр. № 15270 від 25.05.2026) та лист президента Національної академії наук України, академіка НАН України Загороднього А. Г. до Голови Верховної Ради України Стефанчука Р. О. від 26 червня 2026 року № 121/1210-3 (електронна картка документа (2276540) та додаток до нього.

Відповідно до частини третьої статті 89 Конституції України, частини першої статті 1, частини першої статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та частини першої статті 87 Регламенту Верховної Ради України, Верховна Рада України для проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес, утворює тимчасові слідчі комісії, якщо за це проголосувала не менш як одна третина від конституційного складу Верховної Ради України.

Комітет зазначив, що вимоги до складу тимчасової слідчої комісії визначені положеннями статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та частинами другою – п'ятою, сьомою та восьмою статті 85, частинами другою та третьою статті 87 Регламенту Верховної Ради України.

Так, кількісний склад тимчасової слідчої комісії формується з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій (депутатських груп). Пропозиції щодо кількісного та персонального складу тимчасової слідчої комісії подаються депутатськими фракціями (депутатськими групами) у п'ятиденний строк з дня направлення до них звернення ініціатора (ініціаторів) утворення тимчасової слідчої комісії. У складі тимчасової слідчої комісії може бути представлено не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи). Якщо депутатська фракція (депутатська група) не запропонувала у встановлений строк представників для роботи в тимчасовій слідчій комісії, то комісія створюється без участі представників цієї депутатської фракції (депутатської групи).

Верховна Рада України у постанові про утворення тимчасової слідчої комісії визначає, зокрема, назву тимчасової слідчої комісії, її завдання і коло питань, що підлягають розслідуванню, кількісний і персональний склад тимчасової слідчої комісії, голову та заступника голови тимчасової слідчої комісії. На посаду голови тимчасової комісії не може бути обраний голова комітету. Голова тимчасової слідчої комісії, заступник голови та секретар комісії не можуть бути членами однієї депутатської фракції (депутатської групи).

Секретар тимчасової слідчої комісії обирається на першому засіданні тимчасової слідчої комісії із числа її членів шляхом таємного або відкритого голосування більшістю народних депутатів України від складу тимчасової слідчої комісії, затвердженого Верховною Радою України.

Положеннями частини восьмої статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частини першої статті 14 Закону України «Про статус народного депутата України», частини сьомої статті 87 Регламенту Верховної Ради України передбачено, що народний депутат України за погодженням з відповідною депутатською фракцією може бути обраний членом не більше двох тимчасових слідчих комісій.

1. Щодо змісту проекту Постанови (реєстр. № 15270) Комітет зазначив таке.

1.1. Згідно з пунктом 1 проекту Постанови пропонується утворити Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушень законодавства України у сфері освіти і науки у діяльності Міністерства освіти і науки України, органів місцевого самоврядування та підприємств, установ, організацій, що надають освітні послуги незалежно від форми власності (далі – Тимчасова слідча комісія).

Своєю чергою, основними завданнями Тимчасової слідчої комісії, відповідно до пункту 2 проекту Постанови, пропонується визначити:

«1) розслідування можливих фактів порушень законодавства України у сфері освіти і науки у діяльності Міністерства освіти і науки України, органів місцевого самоврядування та підприємств, установ, організацій, що надають освітні послуги незалежно від форми власності;

2) розслідування можливих фактів нецільового чи неефективного використання Міністерством освіти і науки України, органами місцевого самоврядування та підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності, що надають освітні послуги, коштів державного бюджету, передбачених для реалізації загальнодержавних заходів у сфері освіти, а також коштів місцевих бюджетів, спрямованих на фінансування освітньої галузі, з 2023 року;

3) розслідування можливих фактів порушення законодавства України, невиконання або неналежного виконання Міністерством освіти і науки України покладених на нього повноважень під час здійснення управління підприємствами, установами та організаціями, що належать (належали) до сфери його управління, які могли призвести до погіршення їх матеріально-технічного стану та зниження основних показників діяльності;

4) проведення аналізу стану забезпечення доступності, якості та рівності доступу до повної загальної середньої освіти в умовах реорганізації та оптимізації мережі закладів освіти, включаючи встановлення впливу таких процесів на територіальну доступність закладів профільної середньої освіти (ліцеїв), організацію підвезення учнів та педагогічних працівників до закладів освіти та і у зворотному напрямку, фактичний стан впровадження профільної середньої освіти, відповідність матеріально-технічної бази закладів профільної середньої освіти (ліцеїв) встановленим вимогам, а також встановлення наявності та причин відмінностей у доступі до якісної освіти між міськими і сільськими територіями та забезпечення права на освіту, зокрема для учнів, які проживають у сільській місцевості;

5) проведення аналізу впливу реорганізації мережі закладів освіти на зайнятість педагогічних працівників, наявності та ефективності механізмів їх перепідготовки та соціального захисту, а також спроможності територіальних громад забезпечувати належне фінансування та розвиток освітньої інфраструктури;

6) перевірка ефективності реформи загальної середньої освіти в рамках Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа”;

7) розслідування можливих фактів зловживань та/або неналежного виконання обов’язків посадовими особами Міністерства освіти і науки України, керівниками закладів вищої освіти, підприємств, установ і організацій, що надають освітні послуги незалежно від форми власності».

1.2. Комітет зазначив, що 26 червня 2026 року президентом Національної

академії наук України, академіком НАН України Загороднім А. Г. було надіслано лист № 121/1210-3¹ до Голови Верховної Ради України Стефанчука Р. О., в якому зазначено про пропозиції та зауваження Національної академії наук України до проекту Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України в діяльності Міністерства освіти і науки України, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, що надають освітні послуги будь-якої форми власності, Національної академії наук України, галузевих (національних) академій наук України, а також інших порушень у сфері освіти і науки» (реєстр. № 15270 від 25.05.2026), підготовлені в установах юридичного профілю НАН України.

У додатку до листа викладено пропозиції та зауваження до проекту Постанови Верховної Ради України (реєстр. № 15270), зокрема:

«...запропоноване формулювання назви Тимчасової слідчої комісії не повною мірою відповідає принципу правової визначеності як складової верховенства права, закріпленого у статті 8 Конституції України»;

«У зв'язку з викладеним видається доцільним виключити Національну академію наук України та національні галузеві академії наук із переліку суб'єктів, щодо яких пропонується здійснювати парламентське розслідування в межах проекту постанови».

Враховуючи це, Комітет зазначив про необхідність приведення назви проекту Постанови у відповідність до назви Тимчасової слідчої комісії, зазначеної у пункті 1 проекту Постанови та викладення її у такій редакції:

«Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушень законодавства України у сфері освіти і науки у діяльності Міністерства освіти і науки України, органів місцевого самоврядування та підприємств, установ, організацій, що надають освітні послуги незалежно від форми власності».

2. Щодо оформлення проекту Постанови (реєстр. № 15270) Комітет зазначив про необхідність розміщення у пункті 5 прізвищ народних депутатів України в алфавітному порядку.

Крім цього, варто виключити нумерацію підпунктів 1 та 2 пункту 4 проекту Постанови, а також здійснити нумерацію другої та наступних сторінок проекту Постанови.

3. Щодо кількісного та персонального складу утворюваної Тимчасової слідчої комісії Комітет зазначив таке.

3.1. До проекту Постанови додані копії звернень ініціатора утворення Тимчасової слідчої комісії до всіх депутатських фракцій, депутатських груп

¹ Лист президента Національної академії наук України, академіка НАН України Загороднього А. Г. від 26 червня 2026 року до Голови Верховної Ради України Стефанчука Р. О. № 121/1210-3 (електронна картка документа (2276540)).

у Верховній Раді України та позафракційних народних депутатів України.

Згідно з пропозиціями депутатських фракцій, депутатських груп та позафракційних народних депутатів України, що додані до проекту Постанови, пропонується обрати до персонального складу Тимчасової слідчої комісії таких народних депутатів України:

від депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»:

Борзову Ірину Наумівну,

Васильєва Ігоря Сергійовича,

Ватраса Володимира Антоновича,

Войцехівського Віталія Олександровича,

Гришину Юлію Миколаївну,

Калаура Івана Романовича,

Качуру Олександра Анатолійовича,

Козира Сергія В'ячеславовича,

Стефанчука Миколу Олексійовича,

Шпак Любов Олександрівну – головою Тимчасової слідчої комісії,

Яковлеву Неллі Іллівну;

від депутатської ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ» – Лопушанського Андрія Ярославовича;

від депутатської групи «ДОВІРА» – Приходька Бориса Вікторовича – заступником голови Тимчасової слідчої комісії;

від депутатської групи «Платформа за життя та мир» – Павленка Юрія Олексійовича;

від депутатської групи «Партія «За майбутнє» – Яценка Антона Володимировича;

від позафракційних народних депутатів України:

Микишу Дмитра Сергійовича,

Савчук Оксану Василівну.

Від депутатських фракцій політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», Політичної Партії «ГОЛОС» та депутатської групи «Відродження України» пропозицій щодо кількісного та персонального складу утворюваної Тимчасової слідчої комісії не надійшло і у проекті Постанови представники цих депутатських фракцій та депутатської групи відсутні.

3.2. Комітет звернув увагу не те, що 13 серпня 2026 року, після подання до Верховної Ради України проекту Постанови (реєстр. № 15270), першим заступником голови депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ» Мотовиловцем А. В. було надіслано лист народному депутату України Шпак Л. О. № 04-01/06-2026/190092 (2312205)², в якому зазначено, що «депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ» на заміну листа 04-01/06-2026/111570 від 14.05.2026 року подає пропозиції щодо

² Копію листа першого заступника голови депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ» Мотовиловця А. В. № 04-01/06-2026/190092 (2312205) було надіслано до Комітету народним депутатом України Шпак Л. О. 14.08.2026 (лист № 395д/5-2026/191137 (2313678)).

кількісного та персонального складу Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України в діяльності Міністерства освіти і науки України, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, що надають освітні послуги будь-якої форми власності, Національної академії наук України, галузевих (національних) академій наук України, а також інших порушень у сфері освіти і науки (реєстр. № 15270 від 25.05.2026)», а саме: 10 народних депутатів України – представників депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»:

Богданця Андрія Володимировича,
 Борзову Ірину Наумівну,
 Васильєва Ігоря Сергійовича,
 Воронова Володимира Анатолійовича,
 Гришину Юлію Миколаївну,
 Демченка Сергія Олексійовича,
 Качуру Олександра Анатолійовича,
 Петруняка Євгена Васильовича,
 Шпак Любов Олександрівну – головою Тимчасової слідчої комісії,
 Яковлеву Неллі Іллівну.

Лист першого заступника голови депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ» також було надіслано в копії до Комітету.

3.3. Крім цього Комітет зазначив, що після подання до Верховної Ради України проекту Постанови (реєстр. № 15270) до Комітету надійшов лист ініціатора утворення Тимчасової слідчої комісії – народного депутата України Шпак Л. О., у якому висловлено прохання врахувати зміни до складу комісії «згідно листа 04-03/06-2026/194479 від 19.08.2026», який додано до її листа та який містить пропозицію депутатської фракції політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» щодо включення до складу Тимчасової слідчої комісії народного депутата України – члена цієї депутатської фракції Євтушка С. М.

3.4. Комітет привернув увагу до того, що у листах ініціатора утворення Тимчасової слідчої комісії до всіх депутатських фракцій, депутатських груп та позафракційних народних депутатів України щодо надання їх представників до складу комісії не зазначено пропорцію, відповідно до якої вони мали визначити максимально допустиму кількість своїх представників для роботи в Тимчасовій слідчій комісії та подати відповідні пропозиції ініціатору. Натомість у зазначених листах міститься прохання про надання кандидатури³ /

³ Листи народного депутата України Шпак Л. О. від 30 квітня 2026 року до депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРІСТЬ» № 395д9/5-2026/98667 (2217569), політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» № 395д9/5-2026/98647 (2217531), Політичної Партії «ГОЛОС» № 395д9/5-2026/98655 (2217552), депутатських груп «ДОВІРА» № 395д9/5-2026/98627 (2217457), «Платформа за життя та мир» № 395д9/5-2026/98669 (2217573), «Відродження України» № 395д9/5-2026/98673 (2217619) та позафракційних народних депутатів України № 395д9/5-2026/98682 (2217536) і від 08.05.2026 № 395д9/5-2026/106183 (2226486).

кандидатур⁴ до персонального складу Тимчасової слідчої комісії.

Свою чергою, депутатською фракцією ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ» та депутатськими групами «Платформа за життя та мир», «Партія «За майбутнє» і «ДОВІРА» було подано пропозиції щодо обрання від кожної з них по одному народному депутату України до складу Тимчасової слідчої комісії, що за відсутності визначеної пропорції узгоджується з положеннями частини третьої статті 85 та частини другої статті 87 Регламенту Верховної Ради України, відповідно до яких у складі тимчасової слідчої комісії може бути представлено не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи).

З огляду на це та беручи до уваги пропозицію щодо обрання до складу Тимчасової слідчої комісії двох позафракційних народних депутатів України, Комітет зазначив, що у своєму роз'ясненні від 3 червня 2024 року⁵ звертав увагу на необхідність під час формування кількісного складу тимчасових слідчих комісій і тимчасових спеціальних комісій враховувати принцип пропорційного представництва депутатських фракцій (депутатських груп) також і для позафракційних народних депутатів України.

Відтак, враховуючи відсутність визначеної ініціатором утворення Тимчасової слідчої комісії пропорції, пропозиції депутатських фракцій та депутатських груп щодо обрання їх представників до складу Тимчасової слідчої комісії, а також загальну кількість позафракційних народних депутатів України на час розгляду Комітетом проекту Постанови (реєстр. № 15270) (19 народних депутатів України), Комітет зауважив, що пропозиція щодо обрання двох позафракційних народних депутатів України до складу Тимчасової слідчої комісії не узгоджується з вимогою Регламенту Верховної Ради України щодо формування кількісного складу тимчасової слідчої комісії з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій (депутатських груп) та не враховує позицію Комітету, викладену у його роз'ясненні від 3 червня 2024 року.

Враховуючи наведене, Комітет ухвалив висновок на проект Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України в діяльності Міністерства освіти і науки України, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, що надають освітні послуги будь-якої форми власності, Національної академії наук України,

⁴ Листи народного депутата України Шпак Л. О. від 30 квітня 2026 року до депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ» № 395д9/5-2026/98583 (2217522) та депутатської групи «Партія «За майбутнє» № 395д9/5-2026/98634 (2217517).

⁵ Роз'яснення Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України щодо застосування окремих положень Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та Регламенту Верховної Ради України щодо зміни кількісного та персонального складу утворених тимчасових слідчих комісій і тимчасових спеціальних комісій Верховної Ради України від 3 червня 2024 року (протокол № 196).

галузових (національних) академій наук України, а також інших порушень у сфері освіти і науки», внесений народним депутатом України Шпак Л. О. (реєстр. № 15270 від 25.05.2026), і прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України, відповідно до пункту 8 частини четвертої статті 20 та частини третьої статті 138 Регламенту Верховної Ради України, розглянути його з урахуванням зауважень, зміни персонального складу Тимчасової слідчої комісії, нової редакції назви проекту Постанови, викладених у висновку Комітету, і визначитися шляхом голосування щодо цього проекту Постанови.

Співдоповідачем від Комітету на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначено голову Комітету.

Голова Комітету

С. В. КАЛЬЧЕНКО

